

De magie van verhalen, liefst met een happy end

Toen mijn kinderen klein waren, vertelde ik ze voor het slapengaan een vervolgverhaal. Zij gaven me trefwoorden aan als bouwstenen voor een vertelling die soms knettergek, soms uitgesproken dramatisch uitviel. Eén van onze grote successen ging over de hond Picasso die door zijn geblaf zijn baasjes redt van de dood. Wat hier in één zin staat, werd toen over ettelijke avonden uitgesmeerd. De baasjes van de hond – moeder, vader, kinderen – ondernemen een boottochtje. Ze worden verrast door een storm. Het bootje kantelt. Picasso rept zich zwemmend naar het strand en blaft daar luid om hulp. Er dagen helpers op, het gezin wordt gered. Happy end. Hoera!

Kinderen een verhaal mogen vertellen, heb ik altijd als een voorrecht beschouwd. Voor de corona-miserie mocht dat tweemaal per jaar in de bib of in een klas. Officieel ging het om voorlezen, maar met een prentenboek erbij draaide het uit op vertellen. Je toont de kinderen de illustraties een na een, zoals die meegaan met het verhaal. Meestal is het een geweldige heerlijke ervaring, waar ik lichtjes high van word.

Vertellen kan ook met de hulp van een kamishibai, wat ‘papieren drama’ betekent. In Japan, waar de kamishibai vandaan komt, rijden vertellers rond met een fiets, waarop een minitheatertje – vergelijkbaar met een kleine poppenkast – is gemonteerd. De verteller verzamelt kinderen rond zich, gaat achter het kleine theater staan, trekt het gordijntje open en begint te vertellen terwijl hij geïllustreerde platen doorschuift die meevolgen met het verhaal. Het verteltheatertje is al lang buiten Japan ingeburgerd. De Merchtemse bibliotheek heeft er een en er hoort een aanbod van schitterende verhalen bij. Je mag het theatertje plus een verhaal meenemen zodat je thuis of op school aan de slag kunt.

Ik herinner me een van de kamishibai-sprookjes die ik in Brussel, bij een eerste voorstelling van het minitheater, kon zien en horen. De illustraties waren prachtig, de jonge vrouw die voorlas, kende haar vak. Het verhaal ging over de maan-man. Neen, niet ons vertrouwde Janneke – of manneke-maan, wel de maan-man. Hij zit daar alleen en verveelt zich stierlijk. Dat wordt nog erger wanneer hij naar de aarde kijkt waar hij bloemen ziet en dansende mensen. Daar wil ik ook zijn, denkt hij en hij bestelt een vallende ster die hem afzet op onze planeet. Vol verwachting kijkt hij om zich heen. Maar de mensen die hij ontmoet, vinden hem vreemd en dus verdacht. De maan-man wordt opgepakt en opgesloten. Hij begrijpt er niets van, is wanhopig, maar kan ontsnappen en krijgt hulp van een uitvinder die een maanraket heeft gebouwd en de maan-man veilig thuisbrengt op zijn vertrouwde planeet. Oef!

Bij die voorstelling zaten veel kinderen vooraan in de zaal. Zij mochten commentaar geven op het sprookje en betoonden zich opgelucht over de redding

van de maan-man. Maar ze waren vooral boos op de domme mensen die hem hadden opgesloten. 'Wij zouden voor hem, wel lief zijn geweest', zegden ze.

Zo dacht ik er ook over. Maar tegelijk zag ik in het sprookje vele, voor de hand liggende gelijkenissen met een bittere realiteit van deze tijd: die van mensen die oorlog, armoede, uitbuiting ontvluchten en vol verwachting belanden op een plek waar ze een goed leven hopen te vinden. Om daar, tot hun verbijstering, net zoals de maan-man, op vijandigheid te stuiten. Ze geraken niet aan de nodige papieren, komen in een asielcentrum of erger, in een armzalig kamp terecht of duiken onder in een samenleving die niet van hen wil weten.

De maan-man kon tenminste terugkeren naar zijn planeet, zijn thuis. Het mocht daar dan saai zijn, hij was er tenminste veilig. Voor veel migranten, vooral de sans-papiers onder hen, is dat niet weggelegd. In ons land zijn ze met om en bij de 150.000. De meesten leven ondergedoken, vooral in Brussel, in penibele omstandigheden. Door betogingen, onlangs nog en de niet aflatende steun van – ook christelijke – organisaties is er politiek nu wat meer aandacht voor hen. Ik hoop dat het hen, zoals in een mooi en magisch verhaal, naar een happy end zal leiden.

T.S.